

Nr 208.

Av herr **Lindblad, Ernst**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående telegrafverkets övertagande av det enskilda telefonnätet i Stockholm med omnejd.

Då tiden ej medger någon ingående granskning av det föreslagna telefonköpet och därtill fordras fackman, ber jag att dock få komma med några erinringar.

Telegrafstyrelsen säger, att någon konkurrens mellan enskilda nätet och statens knappast förekommer och ej är behöflig. Allmänheten har dock en motsatt uppfattning. Tack vare denna konkurrens har telefonen i vårt land varit ekonomiskt och i övrigt väl skött. Vad den kommer att bli, återstår att se; redan märkes skillnad. Om det beror av den »automatiska» kopplingen eller andra fel, kan jag icke avgöra. Men att ett grundfel någonstans föreligger, det måste man förstå därav, att telegrafstyrelsen uppger, att dess Stockholmsnät med 70-kilometersrayonen skulle för närvarande gå med förlust ända till 1 1/2 miljon kronor årligen. Och detta sägs i samma andedrag som man bevisar, att »aktiebolaget Stockholmstelefon» affär, som ej har annat att leva av, är värd 47 miljoner kronor och förmodligen redan nu borde ge skälig ränta därå. Jag förbiser ingalunda, att bolagets kapital ej är detta och aldrig givit tillnärmelsevis så stor utdelning. Men man kan nämligen för framtiden lätt nog genom sådana abonnemangsvillkor och avgifter på »landsnätet» ur allmänhetens fickor hämta upp den erforderliga räntea vkastningen.

Detta skulle nu ske i »rättvisans» namn. Har man någonsin klagat på, att i städer och till och med i små samhällen all post bäres ut till adressaterna, då landsbygden naturligt nog får kosta på sig egna bud? Eller att genom sammanslutningens lag det blivit möjligt att i Stock-

holm färdas för 10 öre (5 öre) i spårvagn snart sagt över hela staden och för 15 öre från Sundbyberg till Slussen? Även andra städer åtnjuta liknande förmån, där samhället är stort nog för att bära kapitalutläggget, och för närvarande torde både Stockholm, Uppsala och Göteborg till sitt förfogande hava billig kraft från *statens* kraftstation vid Älvkarleby och Trollhättan till hjälp även vid spårvägsdriften. Skulle nu andra orter missunna sådant, då man genom det enskilda bolagets drift vet, att det går att bedriva telefonverksamheten i dessa trakter till sådant självkostnadspris? Då skulle man också förbjuda all konkurrens mellan sjöfart och järnväg, och icke heller kunde det tillåtas, att biljett Stockholm—Göteborg över Ludvika ställer sig billigare än på statens järnvägar med den kortare sträckan över Hallsberg. Och för att nu tala om *absolut rättvisa*, var finnes den? Jämför de fria samtals omfattning i ett stort stadsnät jämte omkringliggande rik bygd med de obetydliga fria rayonerna på landsbygden.

Vilketdera är nu bättre, att hålla sig med 2 telefoner och veta, att man kommer fram på dräglig tid eller att få med blott ett enda nät vänta timmatal och blott komma fram med ilsamtal? Allmänheten har redan förkänning av, huru det kommer att gå. Att i en tid av betänkelig materialbrist inlåta sig på de båda nätens sammanslagning och därav föranledda nyarbeten, tror jag ej är lyckligt. Man kan ju visserligen här som i fråga om statsbanedriften på papperet räkna ut, att många saker borde kunna förenklas och förbilligas, om kommunikationsmedlen i sin hela utsträckning lades i statens hand. Men huru går det med denna *statsdrift*, om i »rättvisans» namn den ena orten skall hava precis samma förmåner, som helt naturligt falla den väl belägna orten till utan vidare? Och liksom kapitlet om »vagnfördelning» i närvarande stund nog skötes bäst av de enskilda järnvägarna var för sig, under det man kan teoretiskt bevisa fördelarna, som borde uppstå genom enbart statsdrift, likaså tror jag, att man ej nu gör sig reda för, vilken inverkan inkoppling av hela allmänna nätet på rikstelefonen kommer att medföra i samtalsfrekvens m. m.

Nej, man bör, enligt mitt förmenande, vara nöjd med att telefonverksamheten i denna mest krävande delen av vårt land kan bedrivas fullt tillfredsställande med ett vida lägre kapitalutlägg än som nu är ifrågasatt och som blott skulle gynna bolagsmännen. Genom den samtidigt även härstädes bedrivna statstelefonverksamheten, som alltid har »trumf på hand» genom fjärrtrafiken, är bolaget förhindrat att monopolisera sin verksamhet och att av allmänheten utkräva några avgifter, som gå utöver verkliga självkostnadspris.

Av dessa och många andra skäl är jag allvarligt förvissad om, att telefonverksamheten bäst bedrives på det sätt som sker; något monopol i statens hand är ej av nöden, då man ju är överens om, att någon vinst utöver självkostnaden ej skall tillskapas åt staten av detta kommunikationsföretag. Om telegrafverket på allvar driver satsen om »förlust på Stockholmsnätet», så har man blott att påvisa: tag lärdom av aktiebolaget Stockholmstelefon och bedriv eder verksamhet *lika ekonomiskt!*

Med stöd av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen behagade besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition, nr 431, angående inköp av enskilda telefonnätet i Stockholm med omnejd.

Stockholm den 18 maj 1918.

Ernst Lindblad.

I motionens syfte instämma:

Alexander Hamilton.

Fr. Fant.

